

Apistemetlen város

Irja Kristóf Károly

Valamiből élni kell...

Ki ne ismerné azt a békebeli slágert: »Látta-e már Budapestet éjjel?« Már nem kell rettegni a vetkőztetőktől. Így aztán a késői Pestnek is kitermelődtek jellegzetes figurái. Különös »egzisztenciák«. Tragédiás alakok. Ha valaki megkérdezi tőlük, miért csinálják, mindig ugyanaz a válasz: — Valamiből élni kell.

A régiek...

Ilyen különös figurák minden városban élnek s küszködnek a mindennapi kenyérért. A régi Pest-Buda nevezetessége volt például a »Dunavizes«. Piros sipkában járkált, szamarat vezetett. A szamar kis talyigát húzott. Ezen volt a vizes puttony. (Hol volt még akkor a Vízművek hálózata...?) A pesti kútvízben nem lehetett jól ruhát mosni s a »Dunavizes« bácsi szállította a puha vizet minden háztartásnak. Télen lyukat vágott a Duna jégén. A puttony víz ára az emelet magasságával, vagy a Dunától való távolsággal állt arányban. Minden emelet 1 krajcár különbséget jelentett. A dunavizeseknek külön testülete volt. Egymás között felosztották a területet.

A régiek emlékezhetnek a »fenyővizes« székelyre is. (Nem tévesztendő össze a fenyvesmadárral házaló tóttal), aki székéről árulta erős pálinkáját. Tipikus figura volt az »üveges« és a »drótosztó«. Az én gyerekkoromban pedig megbámultuk a vén, szakállas hadasgyánokat, akik a Múzeum-kerületben tanyáztak s szívesen játszottak a nebulókkal. Közös hadseregbeliek voltak. Az »igazi« 48-as honvédek bent dolgoztak a Nemzeti Múzeumban, mint őrök, vagy állásztettek. (Folyton veszekedtek: »Ne hazudj! Én voltam az isaszegi csatában, te nem voltál!« »Én hallottam Kocsulh Lajos imáját, nem te!« Azt az imát, amely sohasem hangzott el...)

Esernyőárus

Ezekre a régi figurákra gondoltam, amikor megpillanttam az esernyőárust, a Nyugati pátyaudvarral szemben. Vidám, rézorrú bácsi. Este kilenc órakor jelenik meg posztján és kinyitja esernyőit. A bezárt üzletek néma redőnyei előtt sorakoztatja fel a paraplékat. Van itt ezüstnyelű, bambuszfejú, csont- és gyöngyházfogantyús esernyő, férfiak és nők számára. Mindenféle esernyő. Napernyő nincs. Tizenegy darabot számoltam meg. A kifeszített ernyők barátságosan várják új tulajdonosukat.

— Meleg van és szárazság — panaszkodik. — Ez nem az én időm. Őszi eső vagy zivatar kellene. A jó zápor az én »konjunkturám«. Olyankor eladom valamennyit.

— Hogy ez az ernyő?

— Negyven forint... a másik harminc... Frissen mosva... Hibátlan... Kitart egy életen át, ha el nem hagyja uraságod. Vegye meg. Borús az ég, nem látom a csillagokat Holnapra nem lesz egyetlen ernyője sem... Akkor hiába jön idő...

Meséli, hogy az emberek feledékenyek. Állandóan otthon, vagy máshol felejtik az esernyőt. Hála Istennek...

— Nappal is dolgozik?

— Csak éjjel árulok... Nappa nem »kunszt«... Üzletben is lehet venni...

Néhány száz méterrel odébb, a Teréz-körúton »konkurens«-t kapott. Fiatál, mozgékony fiú árul esernyőket. Neki csak két darabja van:

— Szenzációs ernyők... Én kérem házaknál veszem... Nem lehet azt állítani, hogy ernyőim »gyanus« származásúak... Huszonöt forint... Üzletben ugyanez kétszázötven...

Felnéz az égre. Hiába, nem akar

megindulni az esőzés. Búsam megy a kocsmába és lehajt egy féldecit.

Bonviván...

Valahányszor éjszakai hazatérésem előtt betérek valamelyik terraszra »szimpla« espressóra, mindig megjelenik a feketekávésok házi bonvivánja. Sűrű szemöldökű, marconafejú, keszeg emberke, Fazekas úr.

— Creola... — énekli repedt fazék hangján s gázsiját fillérenként szedi össze a vendégektől. Olyan hangos, hogy a nyitott kipuffogós motorkerékpár hozzá képest — gumipadló. Szegényke folyton arra hivatkozik, hogy ő artista és színész.

Tegnap kihallgattam.

— Hol volt színész?

— Romániában.

— Meddig?

— Sokáig.

— Kinél tanult?

— Senkinél.

— Artistát?

— Igen, de nem akarnak kérem felvenni. Nehéz kenyér, pedig nagy művész voltam Romániában. Bonvivánt.

— Mit játszott?

— Hát izé... ügynök voltam...

Aztán tovább énekli a »Creolá«-t.

Kutyás

Pesti divat. Az ostrom alatt sok kutya pusztult el. Most az emberek megint megszerették a kutyákat. Tulajdonságaikban nem lehet csalódni. (Az emberekben igen). A pesti délután, este és éjszaka tele van kutyaárusokkal. Hamisítatlan pulikat, taeszkókat, vizslákat árulnak, főleg pincésiket. Egyik-másik a zsebéből húzza elő az ebfiókát.

— Fajtiszta — nyujtja a gyanutlan érdeklődő felé meggyőző hangon.

Félőv mulva a fajtiszta epanielből bernáthegyi és kuvasz keveréke lesz. Akkor már nem kergeti el senki, mert megszerette a kutyáját...